

„Később, az túl késő. Mi még élni akarunk”. Ez a kézzel írt mondat áll egy kisgyermek által tartott kartonlapon két darab, látványosan kézzel rajzolt földgolyó között. A tábla a Fridays for Future által március 25-én megszervezett globális klímasztrájkot reklámozó plakáton látható. Ezt a mozgalmat indította útjára a svéd Greta Thunberg, és ez a mozgalom biztatja a diákokat, hogy hagyják ki a pénteki iskolai órákat, helyette vegyenek részt a klímavédelem érdekében szervezett tüntetéseken. De vajon a hangos lázadás segít a felmelegedést okozó gázok

Litkei Máté

A Föld helyett a baloldalt védik a zöldek

csökkentésében és a klímaváltozás negatív hatásainak fékezésében? Semmiképp. Ezeknek a tüntetéseknél azonban nem is feltétlenül ez a céljuk.

Udo Baron, a politikai extrémizmusok kutatója vizsgálat alá vetette a németországi Fridays for Future szervezetét. A politológus úgy véli, hogy jelenleg egy mérsékelt tábor verseng egy szélsőséges antikapitalista szekcióval az NGO vezetéséért, ez utóbbi pedig átfedésben van a szélsőbaloldali politikai erővel. A kutató szerint a Fridays for Future eleinte megpróbálta elkerülni, hogy összemosás a szélsőbaloldali mozgalmakkal, és például Hamburgban 2019-ben megtiltották a szélsőségeseknek, hogy menetszlopot alakítsanak a tüntetésen.

A kutató szerint az utóbbi időben mégis megnövekedett a szélsőbal befolyása a Fridays for Future-ben. Ezt mutatja az is, hogy a kezdeti klímavédelmi és környezetvédelmi szlogenek helyett mára egyre többször olyan követelések jelentek meg a demonstrációkon, amelyeknek semmi közük a klímavédelemhez. A tüntetések kormányellenes hangulatban zajlanak. A német Fridays for Future-t diákmovák és zöld ifjúsá-

gi szervezetek hívták életre, viszont ma már olyanok is a tagjai között vannak, mint az antikapitalista Change for Future (CFE), a trockista–kommunista Gruppe ArbeiterInnenmacht, illetve az erőszakos és szélsőséges ifjúsági szervezet, a Revolution (Revo). 2021 óta ezért a német Alkotmányvédelmi Hivatal is folyamatosan figyeli az ultrabaloldali csoportosulásokat a szervezeten belül.

Ha valaki elolvassa a magyarországi Fridays for Future VII. klímasztrájkhoz írt, diákoknak szánt felhívását, megdöbbentő hasonlóságokat fedezhet fel a német példával. Sajnos hamar egyértelművé válik a politikai motiváció, és már az első mondatban visszaköszönnek az ellenzéki tüntetésekről ismerős kormányellenes szövegek:

„Miközben a klímaváltozás világszerte egyre súlyosbodik, és megállíthatatlanul sodródunk a másfél fokot meghaladó felmelegedés felé, a magyar kormány nemhogy nem tesz érdemi lépéseket a klímakatasztrófa megállítására, hanem a koronavírus-járványt arra használta fel, hogy tovább pusztítsa természeti értékeinket!”

A közlemény itt nem áll meg, és az embernek olyan érzése támad, mintha a közlemény írója egyszerre próbálta volna imitálni a nemnövekedés mozgalom francia pápáját, Serge Lattouche-t és Szel Bernadettet. A kormány azzal rombol, hogy épít, a fejlődés valójában visszafejlődés: „»Fejlesztés« címén rohamléptékekben építik be Magyarországot megmaradt zöldterületeit, természetes élőhelyeit, akár nemzeti parkokban és Natura 2000-es területeken. Sorra nőnek ki a földből a gyárak és a luxus szállodák az erdők és a nádas helyén, minden esetben a helyi lakosok megkérdése nélkül és akarata ellenére. A jelenlegi kormányzat számára a környezetvédelem nem más, mint egy felszámolandó akadály a szabad romlás, a még nagyobb beruházások és a még nagyobb profit előtt.”

És itt érkezünk el a közlemény csúcspontjához, ahol újabb párhuzamot fedezhetünk fel Barón Németországban tett megfigyeléseivel. A Fridays for Future kilép klímavédő szerepéből és megfogalmazza egyéb politikai követeléseit. Vagyis szerintük le kell számolni a (feltételezett) korrupcióval, önkormányzati reformot kell végrehajtani, és át kell alakítani az államszervezetet: „A vezetőink a jövő generációk életét, a mi életünket adják el és váltják aprópénzre! Ezt nem engedhetjük! Itt az ideje, hogy a politikusok döntései az embereket és a természetet

szolgálják, nem pedig egy szűk elit haszonszerzését! Bármelyik párt is nyeri az országgyűlési választásokat: azt akarjuk, hogy ne lehessen Magyarországon komoly zöldprogram nélkül kormányozni! Követeljünk együtt valódi önkormányzatot, önrendelkezést, és egy új, erős környezetvédelmi intézményrendszert!”

Ha a Fridays for Future aktivistáinak és a hasonló szervezeteknek valóban a környezetvédelmi kérdések, például az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése fontos, akkor érdemes átgondolniuk az alkalmazott taktikát. Tényszerűen vizsgálva a klímátüntetések sem globálisan, sem helyi szinten nem vezettek kimutatható eredményekhez. A valódi változáshoz nem elegendő azt mondani, hogy ami van, az nem jó. Sokkal inkább tudományosan megalapozott és társadalmilag széles körben elfogadható alternatívákra van szükség. Sajnos, ha megtekintjük a magyarországi VII. globális klímasztrájkról készült képeket, naivítás lenne azt feltételezni, hogy a résztvevőknek a konszenzuskeresés és alternatívák felkínálása lett volna a céljuk.

„Klimabűnözők” felirat alatt megláncolta Donald Trump, Vlagyimir Putyin és Orbán Viktor arcát imitáló maszkban vonuló fiatalok. Az aktivisták által feltartott táblákon „Használj kevesebb benzint! Védj az éghajlatot és Ukrajnát!”, „A politika változzon, ne a klíma!”, „Több zöld, kevesebb narancs!” feliratok. A tüntetésen a környezetért aggódó, gyanútlan diáksereg közt vonult az ellenzéki aktivista Molnár Áron (és noÁr mozgalma), a helyszínen kampányolt több ellenzéki képviselőjelölt. Hab a tortán, hogy a tüntetés szervezői a WWF Magyarországot és a Greenpeace Magyarországot képviselői mellett a magyar országgyűlési választások hajrájában a főprogramban, a színpadon adtak helyet a szintén kormányellenes tüntetéseket szervező Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete országos választmányi tagjának is.

Azért is nagyon sajnálatos a szervezők tevékenysége, mert több kutatás is kimutatta, hogy a klímavédelem kérdése egyaránt fontos a konzervatív és liberális oldalon, a jobb- és baloldali szavazóknak. Mondhatni, nemzeti minimum. A hasonló megmozdulások viszont egészen biztos, hogy mélyítik az árkokat, és nem a felek közti párbeszédet erősítik.

A szerző környezetgazdálkodási mérnök